

FEJÉRMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
1 évre 12 kor., $\frac{1}{2}$ évre 6 kor., $\frac{1}{4}$ évre 3 kor.
Egyes szám ára 10 fill.

Felelős szerkesztő:
BILKEI FERENC.

Megjelenik: kedden; csütörtökön és szombaton este.
Szerkesztőség és kiadó-hivatal: Szent-István-tér 1.
Egyes számok kaphatók: a dohánytársaságban.

A húsdrágaság.

A csapások és veszedelmek éve az ázsiai kolera mellett a húsdrágaság veszedelmét is rázúdította az országra. Veszedelmét ez is, nem csak egyszerű közéleti baj, mert a táplálkozásnak nagy holderejű kihatása van a közegészségügyi viszonyokra. Népünk inséges ételmezése egyik fő oka a járványok terjedésének. A lakosság, főképp a városok lakossága pedig inségesen táplálkozik mindenkor, a mikor a hús árai olyan szertelenül megdrágulnak, mint a hogyan azt ezidő szerint tapasztaljuk.

Mínthogy a húsdrágaság első sorban a kis embereket sújtja, a nyiregyházi gazdaggyűlés, mint eminenter a kis emberek érdekeit védő és óvó gyülekezet, a húsdrágaság kérdésével is foglalkozott s határozott állást foglalt egyfelől a jelenleg érvényben levő vámvédelem mellett, más felől pedig az Argentínából behozni szándékolt hús ellen.

A wieni községtanács tudvalevőleg az argentinai hússal akar védekezni a drágaság ellen. Az amerikai hajóvállalatok készséggel ajánlottak arra, hogy Magyarország és Ausztria piacára hozzák az argentinai húst. Egy-egy hajó négyezer hízott tulok húsát képes egyszerre behozni s ilyképp az argentinai hús rövid idő alatt

úgy elárasztaná Wiennek és Budapestnek, de sőt az egész kettős monarchiának a piacát, hogy a hússinség egy csapásra megszüntethető lenne.

A wieni községtanács megkereste Budapest polgármesterét, hogy a székesfőváros csatlakozzék Wien városának az argentinai hús behozatala mellett való állásfoglalásához és támogassa e tekintetben az osztrák fővárost, hogy így a kérdést közös eljárással könnyebben megoldhassák.

A székesfőváros nem járult hozzá a wieni községtanács ezen javaslatához, mert elterjedt hírek szerint az argentinai hús rossz, élvezhetetlen, hanem e helyett a Szerbiából és Romániából való élőállat és hús tömeges behozatálát sürgeti, mert véleménye szerint mindaddig, a míg a jelenleg érvényben levő vámvédelem fennáll, a hús árainak csökkenése s ezzel főképp a városi lakosság ételmezési viszonyainak javítása nem remélhető.

A hazai sajtó utján átment a közönség széles rétegeinek a köztudatába, hogy a húsdrágaságnak valóban a szerb és román határ elzárása az oka. Pedig ebben a székesfőváros épp úgy téved, mint a mely célirányosan terjesztik ezt a valótlanosságot a merkantilista körök.

Volt már tömeges állat- és húsbehozatal a szerb és román határ felől s azért a hús mégis drága volt, ha nem is szö-

kött fel az ára a mai magasságig, a mi egyébként legfőképp az általános drágaságnak tulajdonítandó, és e mellett ez a behozatal még állattenyésztésünk hanyatlására is vezetett.

A nyiregyházi gazdaggyűlésen napnál világosabban kimutatták, hogy a hús azonnal leszállana a normális árakra, ha a közvetítő kereskedelem túlságosan nem szedne a hús elárusításából. Állattenyésztésünk fejlődésével pedig, a mit csak a vámvédelmi politika segítségével érhetünk el, a húsnak olcsóvá tétele is biztosítható lesz.

Hogy mily szorosan fedi ez az álláspont az igazságot, annak az a legkézfoghatóbb bizonyítéka, hogy a tenyésztőnek a mai méreg drága árak mellett is csak éppen hogy megengedett, tisztességes haszna van a tenyésztő és a hízalásból. Ha ehhez a haszonhoz viszonyulna a hús ára, akkor a húsdrágaság olyan mérveket nem ölthetne. Erről mindenki meggyőződhetik, a ki a tenyésztő és a közvetítő kereskedelem áraival összehasonlítja.

A gazdák menten meg is ajánlották a gyorsan ható orvosszert. Szervezni kell a fogyasztást szövetségi alapon, össze kell hozni a tenyésztőt a fogyasztóval, hogy a fogyasztási cikk minél kevesebb kézen menjen át. Ez egyszerűen meg fogja szüntetni a jelenlegi húsdrágaságot.

Csendes szenvedő.

— A „Fejérmegyei Napló” tárcája. —

Majdnem egy emberöltő óta nem láttam szülőföldemet.

Azt a csendes, nyájas kis várost zöld hegyek útjában, hol gyermekéveimet töltöttem s első ábrándjaimat szőtettem. A szürke falu zsindeletűs, ódon házait, melyek közül nem egyben gyakran megfordultam jóismerősöknél s kedves rokonoknál. A két ágra szakadó patakot, melynek vize hús fürdőül szolgált forró nyári napokban; a zöld ligeteket, árnyékos erdőket s száz meg száz kedves helyét a vidéknek, melyhez a gondtalan gyermekkor emlékei fűződnek...

Az elmúlt nyáron ellenálhatatlan vágy ragadott meg bejárni a rég nem látott tájakat s felkeresni az ismerősöket és rokonokat, kik ott maradtak, vagy rövid ideig tartó távollét után visszakérültek.

Mínthogy csak abból a sejteléből származnak, hogy szülőföldemet láthatni azontúl nem lesz alkalmam, szinte babonás aggodalom vegyült a vágy közé.

Egy szép holdvilágos juliusi este megér-

keztem szülővárosomba s megszállottam egyetlen, némi kényelemmel kínáló fogadóházban.

Édes álmok közt töltött éjszaka után kora hajnalban aztán megkezdtem körutamat a vidéken, felkerestem a gyermekkoromban leggyakrabban meglátogatott helyeket:

Könnyű lábbal tapostam a harmatos fűvet s kéjjel szívtam magamba az illatos bérci levegőt. De lassan-lassan mindinkább szorulni éreztem keblemet, a régi letűnt évek árnyai, méla borongás ködét borították lelkekre, az édes megnyugvás és üdülés helyett, amit az ismert hegyek, völgyek közt találni reméltem, lankaszó meghatározottság veit rajtam erőt.

S e bús, elégtel érzés, mely barangolásomban mindentűt elkísért, még nyomasztóbbá tett, midőn később bejártam a város minden zegézugát s az ismert falak között egyetlenegy ismerős arcra sem akadtam.

Főlkerestem néhányat régi ismerőseim közül, de ott is csak a szomorú változást, az évek romboló, torzító hatását láttam mindentűt, hogy minden kedvem elment látogatásaim folytatásától.

Már késő délután volt, midőn eszembe jutott némém figyelmeztetése egyik utóbbi levelében, hogy el ne mulasszam özvegy Doroghinét meglátogatni. Legmeghitebb fiatalkori barátjánja

volt az abból az időből, mikor még egész családkunk együtt volt szülővárosomban. Évek hosszú során át fentartotta az összeköttetést némémmel; még legutóbbi időben is, midőn kínos szenvedések képtelenné tették a levélírást, gyermekei egyikének tollba mondvá folytatta a levelezést vele s élelken érdeklődött minden iránt, a mi őt s egész családkunkat illette.

Homályosan emlékeztem rája, Hanyas Laurára, a mint leánykorában nevezték. Szép, sugártermetű, nyájas arcú fekete leány volt, ki gyakran ellátogatott hozzánk s mint hat-hét éves fiút nem egyszer meg is csókolt nyájasan becézgetve, mintha csak nagynéném lett volna.

Később mint asszonyt is láttam néhányszor; már akkor sokkal hidegebb, tartózkodóbb volt; úgy látszott, mintha leánykori jókedve egészen eltűnt volna,

Azóta harminc év telt el.

A fiatal asszonyból gyászos özvegy lett, kit férje, az egykori jómódu kereskedő nem a legrendezettebb viszonyok között hagyott.

Csakhamar meglátogatták az élet gondjai. Hat gyermekének eltartása s tanítása súlyos teherként nehezedett rája, majd sorvasztó, kínos betegségbe esett, mely mindentűt képzetenné tette őt a munkára, sőt még a járásra is.

Sövegjártó János

vászon kereskedése

Székesfehérvár, Barátok épülete.

BEZELŐTT: ÖZV. HANEL ANTFALNÉ.

Nagy választék ágy és asztalneműekből,

fehér és színes barchetok, stb.

Olcsó szabott árak.

Mai lapunk 4 oldal.

00000548

A gazdatársadalomnak most már arra kellene törekednie, hogy ezt a fogyasztási szövetekezést országszerte megalkossa. Nem szenved kétséget, hogy mindenütt könnyen menne a dolog; ha értelmes gazdák vennék azt a kezökbe, a kik a tenyésztésöknek állandó piacot biztosíthatnának és a közvetítőnek erősen leszállítandó hasznát is maguknak szerezhetnék meg.

A megyegyűlés.

A vármegye törvényhatósága tegnap d. e. 19 órákor tartotta a rendes őszi közgyűlést, amelyre a törvényhatóság tagjainak nagy száma jelent meg. A gyűlés ezuttal ünnepséggel kezdődött, amennyiben Grünfeld Jakab földbirtokost a törvényhatósági tagok előtt akkor díszítette fel Széchenyi Viktor gróf főispán a királyi kitüntetés jelével, a III. o. vaskorona rendjével. Grünfeld Jakabban a humanitás emberét tüntette ki a király. Ő megdudta érteni, hogy a szerzett vagyon köteleosságokat ruház rá a társadalom iránt is. S ennek a humanitásnak a legtalálókész formáját találta meg: 50.000 kor. adománnyal segítette az embertársaink megmentésére létesített tüdőbajosok gyógyító intézetét. A rendjel feltűzése impozáns keretek között folyt le a törvényhatóság tagjainak meleg érdeklődése mellett. Az ünnepelés után ugyanis kiüvöltött a terem; persze a közügyek nem elég érdekeselek. A közgyűlés folyása, amelyet megelőzött Grünfeld Jakab ünneplése — a következő volt:

A közgyűlés első pontja az alispáni jelentés volt. Megemlékezett az alispán arról, hogy a kivándorlás megyénk területén szűnben van. A múlt év októberéig a megye területéről kivándoroltak 423-an, az idén csak 227-en, vagyis 196-tal kevesebb volt a kivándorlók száma. A termés közléseiről sem elégitette ki a várakozást. A kolerajárvány örvendetesen szűnőfélben van. A kolera-rának 7 áldozata volt megyénkben 4 halálozással.

Az előadó főjegyző, Balassa Sándor előterjesztette, hogy a törvényhatóságból kilépett tagok helyébe a választás nov. 17-én lesz. Kiküldötték a választások elnökeit. Ezzel kapcsolat-

ban felszólalt Szabó Kálmán, aki hivatkozva Kisláng község fejlődésére, arra kérte a törvényhatóságot, hogy Kislángnak 3 bizottsági tagot biztosítson a megyei törvényhatóságban. Szűts Jenő alispán jelezte, hogy Kisláng még nem önálló község, tehát a kérelmet tárgyalatlan. Ha belügyminiszterium előtt folyó ügy eldőlt, Kisláng 3 tagot küldhet a törvényhatóságha.

Budapest— Nagyüttény között villamos vasutat terveznek. Erd községnek nagy érdeke, hogy a vasút egészen Erdig vezessen, azért a vasút megépítésében Erdnek is helyet biztosítottak. Az előmunkálati engedélyt megadta a közgyűlés.

Az 1911. évi esküdttörvényi bizottság összehívására bizalmi férfiakul kiküldötték Mannórf Géza bárót, Kollér Pált, Vencel Józsefet, Csonlos Andort és Pajzs Gyula dr. A Bicske Sárkogárdi érdekt vasut igazgatóságába kiküldték Szűts Jenő alispánt, Detrich Zsigmondot és V. Végő Istvánt.

A kölséglégirányzatot abban az értelemben tárgyalták le, amint mi már írtunk róla. A közutak kavicsszállítására csak 2 évre köntek szerződést, ezután alkalom nyílik a kis gazdák számára is, hogy a vállalkozásban résztvehessenek.

A vármegyei tisztviselőknél drágasági pótlék címén 23 ezer koronát szavazott meg a közgyűlés Balassa Sándor főjegyző előterjesztésére.

Ercsi község szegényház és járványkórház építését határozta el. A közgyűlés elismerőleg vette tudomásul.

Két utbiztosi állás üresedésben van. A közgyűlés egy utbiztosi állást — egyelőre — beszüntetett és hogy hiány ne merüljön föl, a szabadbattyáni utbiztosi székhelyt városunkba, a martonvásárit pedig Váiba tette át.

Mór község gyámpénztári tartalék alapjából 20000 koronát szavazott meg szegényház és gyermekmenhely létesítésére. A szociális értékű határozat nagy elismeréssel tarthat számot. A közgyűlés — természetesen — helyeslőleg vette tudomásul a határozatot, amely mint az előadó mondta — szabályos.

Dunapentele község tekintettel szaporodó adminisztratív ügyeire, II-ik segédfőjegyzőt állást szervezett.

Pálmüller Ferenc, veröbi lakos, egy egyszerű juhászmadadó fia, a szobrászatban akarja magát továbbképezni, a vármegye 200 koronát szavazott meg segélyezésére.

Zólyom vármegyének a korcsmák és ital-mérések vasárnapi zárvatartása érdekében hozott határozatát *pártiológ* teszi fel a kormányhoz vármegyénk. Derék dolog!

Verec város törvényhatósága átíratot küldött, hogy mi is támogatassuk a borfogyasztási adó el-törlesztésre vonatkozó mozgalmát. Az állandó választmány indítványára hasonló szellemű felirattal pártolja törvényhatóságunk Verec város mozgalmát. A közgyűlés azzal okolta meg a felíratot, hogy a borfogyasztási adó aránytalan, igazságtalan és sok gazdasági kárral jár. Igaz.

Nagyperkát község elhatározta, hogy 50 holdat vásárol a parcellázott gróf Szápáry-féle birtokból. A községi határozatot csupán *formai* szempontból bírálgatta az előadó főjegyző, mire Pajzs Gyula dr. ország. képvis. kifejtette, hogy a határozat ilyen igénytelen elbírálásával mennyi kárt szenvedne a község. Minek kösse meg a megye csupán *alaki* okokra vonatkozó érveléssel a községek autonóm jogának érvényesülését, minnek állana útjában a megye annak, hogy a községek *vámszabadság* hivatásukra. Pajzs dr. nagy figyelmet kélt lefejtéseire hozzászólt az alispán is, arra az álláspontra helyezkedve, hogy a törvény megkívánja azt is, hogy a községet rendre és a törvény pontos értelmezésére szorítsuk. A hosszú vitának az lett a vége, hogy Pajzs Gyula dr. álláspontja győzött. A törvényhatóság ugy határozott, hogy az alispán vizsgálja át a községnek a vételei vonatkozó aktaírt s ha azokat rendben találja a törvényhatóság megbízásából, hagyja jóvá a község vételét.

Halassy Dezső dr. árv. előnöknek 6 heti, Halász Kálmán dr. árv. előnöknek 3 havi szabadságot adtak, betegségeükre való tekintettel.

A Szent György-kórház 150.000 koronás kölcsönét nem engedélyezte a belügyminiszter. Most a törvényhatóság tekintélyével próbálják kieszközölni a kölcsönt.

Szűts Jenő alispán 6 heti szabadságot kapott máiól kezdve.

A vármegye a Fejérmegyei és Székesfehérvári Múzeum évenkénti támogatására 500 kor. szavazott meg.

Mór, Lovasberény, Szabadbattyán, Sárszentmihály községek ártási kut furására nagyobb összegeket szavaztak meg. A közgyűlés jóváhagyólag vette tudomásul.

Az egyetemek kórházegyesületének támogatására 200 koronát szavazott meg a közgyű-

Hasztalan kereste fel a legkülönfélébb fűrdőket és gyógyító intézeteket, csak azt érte el, hogy ugyls csekély vagyona még inkább leolvadt, egészségéi állapota javulás helyett egyre szárazlomraméltóbb hanyatlást mutatott.

Beért a jól ismert emeleti kisháza. Még mindig ott lakott, hova őt férje mint sajátjába vezette, a hiteltől arra az egyre legalább még nem tették kezük.

A bezárt folyosón egy csinosan, bár egyszerűen öltözött előadó lányt bocsátott be nagy örömet mutatva, mikor nevetem előtte említettem.

Ah, Dövény ur! kiáltott fel, édes mama nagyon fog örülni. Néhány nap óta már többször említette, hogy várja kedves látogatását.

Bevezetett egy kissé kopottas butorzatú szobába a megkívánt helyet.

Mindjárt ide hozzuk a mamát, mondá a a bonyiló szobába sietett.

Alig telt egy perc, midőn annak az ajtónak, melyen át a leánya távozott, mindakét szárnya megnyitá s tágas karosszékben vánkösök közt félig fekvő, félig ülve egy összetöprördött női alak jelent meg. Arca keskeny, halovány volt, tele ráncsal, melles behorpadt, mindakét keze görcsösen összehuzott, elferdített.

A leánya, a ki fogadott volt, egy cseléd-leány segítségével odatolta hozzám.

Isten hozta, Isten hozta! szólalt meg, halk renyögő hangon. Bocssássa meg, hogy kezét sem nyujtok, de hisz látja, mi vélem.

Elfogultan köszöntöttem őt, néhány szót dadogva. Szerettem volna elérteni a megdöbbentő hatást, melyet rám tett, de ugy látzott, kevés sikerrel.

Ugy-e nem ismerem rád? folytatta fájdalmas kifejezéssel eltörzült arcán. Azután élnézőn hozzátette, miattal bágyadt szemében hal-

vány fény villant fel: Édes öcsém nagyon keveset változott, bárhol is rémsmeret volna, pedig bizony nagyon-nagyon rég látuk már egymást.

Elkezdünk beszélgetni a régi jó időkről; arckifejezése mindig élénkebb, hangja mindig csengőbb, erősebb lett, csak megmerevedett karjai nem mozdultak s elferdült kezei nem mutatták az életnek semmi jelét.

— Gyere csak közelebb, szolt közben egy tizenöt-tizenhat éves fiúhoz, a mint az egyik ajtón kissé betekintett. Nézd csak ki van itt. Dövény ur, Dövény Pista, — ugy-e nem veszi rossz néven, hogy most így nevezem, — testvére a jó Lotti nének, ki a mult nyáron egy hétig itt volt nálunk.

Arcát gyenge pirosság lepte el a bemutatásnál s szemeliben, a mint rám függesztette, szelíd, nyájas meghatottságot vettem észre.

— Gyuri fiam, folytatta, midőn a flu kissé szögletes hajlongásokkal hozzánk közeledett. A legkisebbik gyermekeim közül. Csak ő és Ionám vannak még itthon, a többi mind kiröpült, elhagyott.

Kérdézősködésemmre többi négy gyermekéről, hol vannak, mint vannak, nagy szeretettel beszélt három kis unokájáról is. Minden szavából látszott, mennyi fájlalja, hogy csak oly ritkán láthatja őket.

Egyszer csak észre vettem, hogy asztalon előttém méz, vaj, gyümölcs van egy tálcan, közben egy palack bor és poharak állanak. A szorgos házikisasszony oly ügyesen varázsolta oda, mintha csak magától terült volna meg az asztal.

Szabadkoztam, hogy nem vagyok szokva, uzsonnához, hogy tán már fárasztó is a kedves nénemasszony; de hiába volt minden szabadkozásom, derekasan hozzá kellett látnom az iz-

letes uzsonnához s még koccintani is a jökedvű, beszédes házikisasszonnyal, ki gondosan töltögette a bort poharamba.

Egy óránál többet töltöttem így a barátságos családi körben, mely idő alatt négyezeröttször is erősítgette a szegény beteg, mily jól esik neki velem az elmúlt időkről beszélgetni s beszélgetés közben egy tetszett, mintha csak elsimulnának a redők arcán s halvány fény derengene rajta.

Megelégedettentávozotam az erőseklő csendes szenvedőtől, nem bántam meg, hogy legyözve nyomott hangulatomat, némém öhajításának eleget tettem. Éreztem, hogy látogatásom jótétemény volt a szegény sanyildöre nézve, bár nem értettem egészen, mi lehet az oka, hogy az benne oly meghatott örömet keltett.

Másnap, mielőtt eltávozotam szülőföldemtől, kimentem a temetőbe, hogy ott pihenő kedveseimtől is elbucuzzam.

Alig léptem be, midőn a cselédlánytal találkoztam, ki Doróghiné a karosszéken betolnai segítette. Köszöntött, aztán kíváncsian utánam nézett.

Bátyám sírjához érve, mely huszonöt évvel ezelőtt forult az alig harmincéves férfi holttestmére, friss koszorút találtam rajta, melyet nyilván Droghiné cselédje helyezett rája, urnője meggyűlésséből.

Egyeszer világos lett előttem, a mit előbb nem birtam magamnak kellőképpen megmagyarázni.

A romok közt ép maradt az ifjúkori szerelem oltára s néha még egy-egy halvány láng is fellobog rajta.

Torkos László.

lés. Az egyetemnek kórházában ingyen gyógykezelik a diákokat.

Vértessedoboz község a törvényhatóság útján Népkönyviart kér a földmívelésügyi minisztertől.

A közgyűlés déli 12 órákor ért véget — csekély érdeklődés mellett.

UJDONSÁGOK.

Grünfeld Jakab ünneplése.

Azok az egyesületek, amelyek Grünfeld Jakabnak sok jótékonyt kívánunk, már lerótták tiszteletük és hálájuk adóját Grünfeld Jakabnak abból az alkalomból, hogy a király kegye magas kitüntetésre méltatta. Most a megyei törvényhatóság sietve kifejezést adni Grünfeld Jakab kitüntetésével járó együttérzésének s maga Széchenyi Viktor gróf főispán gondolkodott arról, hogy a királyi kitüntetés jelét a megyei törvényhatóság előtt kapja meg Grünfeld Jakab. A rendjelenítés nemcsak azért történt, hogy a megyei törvényhatóság előtt, hogy fényes keretek között menjen végbe, hanem, hogy a megyei törvényhatóság az első méltánylója Grünfeld Jakab érdemeinek. Az ünnepség, amelyen megjelentek Prohászka Ottokár dr. megyéspüspök, Lóskay Gábor ker. parancsnok, Saára Gyula dr. polgármester, valamint megyénk és városunk társadalmának előkelőségei közül számosan, a megye tegnapi közgyűlése előtt történt. Lelkes éljenzést fogadta a megyéspüspök és a ker. parancsnok oldalán belépő ünneplőt, akit a főispán üdvözölt meleg szavakkal. Erdemelt méltatva megemlíttette, hogy vagyonát, amely őt a megye első virilisei közé emeli, szorgalmas kintartó, de mindig tisztességes munkájának, józan takarékoságának köszöni. Vagyonszerzése azért is rokonszenves elvünk, mert nem spekuláció, jöttén után történt, hanem az anyaföld adta meg neki. És vagyonát nem passziózársra használja föl; sok egyesület, de elsősorban a tüdőbajosokat gondozó egyesület élvezte jótékonyosságának áldásait.

A főispán szavait zúgó éljenzést követte azután feltűzte az ünneplést mellé a kitüntetés rendjét. Grünfeld Jakab megkaphatja a törvényhatóság imponálóan megnyilvánuló rokonszerzésétől, keresetlen szavakban mondott köszönetet a királyi kegyelemért. Elhárítani igyekezett magáról az érdemeket és ajánlotta magát a vármegye és a város további jóindulatába.

A főispán déli 1 órákor ebédet adott Grünfeld Jakab tiszteletére, amelyen jelen voltak: Grünfeld Jakab, Balassa Gyula, Benkő József, Bleyer Mánuel, Detrich Zsigmond, Heitay Jenő, Kenessy Gyula, Leopold Lajos, Manndorff Géza báró, Pajzs Gyula dr., Szluha Dénes, Tamássy Árpád és Zalán István dr. Itt is számos felkőszöntő hangzott el Grünfeld Jakab ünneplésére.

— **A király névenapja.** Ó Felsője név-ünnepe a szokásos fényes ültetés várossunk. A házakon több helyütt lobogókat láttunk, a székesegyházban pedig ünnepi istentisztelet volt, a melyen a katonai, továbbá a megyei és városi hatóságok fejei valamint a tanuló ifjúság jelent meg. Az ünnepi istentiszteletet Mayer Károly apátkanonok tartotta a megyéspüspök helyett, a ki ma Veszprémben van az új templom ünneplésére felszentelésén.

— **Október 6.** Az aradi gyász-ünnepe lett a magyar nemzetnek. Gyászunknak és kegyeletünknek ott kell virágozni annak a tizeuháromnak gyalázatfájánál, a kik a szívünk melyébe örökre beirták balhatalan nevüket: Városunkban a gyászistentiszteletek legfőbbje a székesegyház-

ban lesz csütörtökön reggel 8 órákor. Ezen megjelentek a hatóság fejei, valamint az iskolák ifjúsága.

— **Bérmálás.** Zsámbékon. Felejtethetlen örömméppé avatta a múlt vasárnapot, — sz. Olvasó királynejeának az ősi nap pompájában valóban diszülő ünnepét Oméltósága, megyéspüspökünk magas jelenléte. Zsámbék derek, híthő kath. népe meleg szeretettel s hódolattal fogadta körébe püspökét. Bandérium és zene kíséretében, mozsár-ágyuk durrogása közben érkezett a községbe a megyéspüspök, hol szent-mise, szívet-lelket megható, magasztos szent beszéd után a bérmálás szentségét osztotta ki 650 bérmálandónak. A küldöttségek hosszú sorozatának tisztelgése után díszben volt a plebánián. Utána tagfelvételt volt a Szent Keresztől nevezett zárdaintézetben alakult Mária-kongregációba. 15 polgári iskolai leány lépett az Úr oltárához, hogy püspök urunk kezébe tegye a boldogság Szűz Mária iránt érzett lángoló szeretetét és ajándékát: a kitartásnak, teljes odaadásnak fogadalmát, hogy további életük folyamán is nemcsak Szűz Anyánkknak leányai, hanem szeretett Főpásztorunk szavai szerint „Máriás leányok” lesznek. Felvételt után énekeket s zongora-számokkal tarkított szindarabot adtak elő a növendékek a megyéspüspök tiszteletére 5 órákor távozt Főpásztorunk az egész község népétől kisérve, hátrahagyva egy igazán kedves nap feledhetetlen emléket Zsámbék apraja-nagya szívében.

— **Áthelyezés.** Jeleztük már lapunkban, hogy Vajda Ödön zirci apát Húmpfner Tibor cisztercia főgimnázium tanárt, a ki rövid jutléte alatt ügy tanártársai valamint a főgimnázium tanulói közt megkedvelte magát, Budapestre helyezte a Rend hitudományi intézetének tanárjává. Helyébe Korilyi Szilveszter apátját jegezőt helyezte a ki a napokban foglalta el tanári állását.

— **Eljegyzés.** Robert Kanders Prágából eljegyzte Melczer Fridát. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A felsővárosi kath. kör dalárdája** táncmulásának tiszta jövedelméből 10 koronát adományozott a kath. sajtóra, 10 koronát a vízvárosi kápolnára és 30 koronát fordított a kath. kör könyvtárára. Úgyeink áldozatkész szolgálóinak ez a helyes megértése dicséretet érdemel.

— **A szüret.** A régi nagy szüretke visszakerésközben voltak. Az ideál estendő azonban egy kegyetlenül bánt el velünk, hogy talán évekre a legszomorubb kiállításokat nyújtja. Fejermegye szüreti eredményei az idén minden reménységen alul maradtak. Szinte kivételképen említhetjük Mór és környékét: Bodajkót, Csókaköt, Csáberényt és Zámolyt, a hol a jól kezelt szőlőkben magyar holdanként az idén is 12—13 hektoliter bor termett. Ennek az eredménynek majdnem nyomába lép Velence, Nadap, Sükörö, Pátka s Pákozód; a hol az ideál termés 10—11 hektóliterre számítják. A kettő közt van Vél s a kitünően savanyu boráró híres Etyek. A szőlőmoly ezen említett területeken is nagy kárt tett, de a peronoszpóra nagyrészt megkímélte őket. Ez az utóbbi ellenség a sikterületeket rongálta meg rettenetesen. A gyakori permézés dacára ezeket a területeket szörnyen megviselte ez a veszedelm. Az ilyen területeken egy hold nem adott 4—5 hektóliternél többet s az is oly gyenge minőségű, hogy az egy-két év előttiéknél nagyon alatta áll. Az árak azonban a múlt éveket messze felülhaladják, míg tavaly a must ára 20 és 40 fillér közt ingadozott, most a silányabb is 36—38 fillér között, a legjobbakat pedig 50—60 filléért veszik. Az austriai kereskedők tömegesen lépik el a bortermelő vidékeket s rövid idő múltán üresek lesznek az alig megtelt pincék.

— **Közönetnyilvánítás.** Örökké elfelejtethetetlen jó anyám temetésén megjelent rokoniok, jötevőink, különösen a kath. neogyület nemesszirti tagjainak, kik magas megjelenésükkel engem ért sulyos fájdalomat enyhíteni méltóztatták s a kik fogataikat rendelkezésünkre átengedni szívességek voltak, fogadják legforróbb köszönetemet, *Onás Anna.*

— **Halalozás.** Rott Ignácné született Mandl Lujza életének 61-ik, boldog házasságának 37-ik évében hosszas szenvedés és a haldoklók szentségének ájtatos felvétele után szeptember 30-án jobbára szenderült. A boldogult temetése október 2-án volt nagy részvétel mellett. Az elhunytban Rott Ignác nagylángi fferdész feleségét sirtatja.

— **A kolera.** Megyénkben a kolera járvány megszűntnek tekinthető. A radikálisan szigorú eljárás, a melyért főképp Szűts Jenő alispánnak, illetőleg Lauschmann Gyula főorvosnak kell hálával adoznunk, ugy látjuk, gyökerében támadta meg a bajt. A hol egyszer jelentkezett a baj, ha egyszerre több áldozatot követelt is, a hatóság magatartásán és tekintetét ismerni nem tudó erélyen megtörtött. Összesen 8 kolera eset fordult elő vármegyénkben s ezek közül 5 halállal végződött. Nyolc nap óta azonban pozitív alakban schol sem lépett fel a sárga rém.

— **Kereskedő tanu önk.** A kereskedői inasiskolába oly sok inas iratkozott, mint eddig még sohasem. Ez a kereskedelmi szellem emelkedését mutatja. De nemcsak mennyiségre, minőségére is kiváló az anyag, amennyiben jórészt 2—3 középiskolát végzett fiúk jelentkeznek. Ez arra vall, hogy a mi kereskedőink végre belátják, hogy csak képzetebb inasokkal lehet boldogulni. Ez a lépés megérte a mozgalomnak az eredménye, melyet a kereskedelmi társulat ez ügyben megindított és amelyiknek az a célja, hogy egy képzett, intelligens kereskedő nemzedéket teremtsünk. Ez évben a kereskedői inasiskolából egy tanuló sem kellett az ipariskolai előkészítő tanfolyamra utalni. E tekintetben elismerés illeti Schaller Flóris kir. tanfelügyelőt is, aki ez az ügyet melegen támogatta.

— **Levél a szerkesztőhöz.** A következő sorokat kaptuk:

A város Tek. Előjáróságának szives figyelmébe! A „porfészak” kifejezés már majdnem szálló igévé lett a fehérváriak ajkán, valahány-szor városunkról beszélnek ez szomorú, de való, hogy a kitétellet azt akarják kifejezni, hogy a történelmi nevezetességű ősi koronázó városban az emberek bizony több port nyelnek, mint bort. De hát így van ez: egyik város boráról, a másik — mint pl. Székesfehérvár is — poráról híres! Az embernek csak egynehány-szor kell végigmennie városunk utcáin, hogy e tényállás valóságáról meggyőződjen. Meg vagyunk győződve, hogy városunk nagyérdemű előjárósága a legjobb ügykezeléssel és a rendelkezésére álló összes eszközökkel arra törekszik, hogy e bajon segítsen. Éppen ezért bátorodom a Tek. Előjáróság figyelmét felhívni egy olyan körülményre, amely sok, még pedig jogos és indokolt méltat lankodásra és panaszra ad okot.

Ha valaki, úgy bizonyára az illetékes kö-rök tudják legjobban, hogy városunk egyik legporosabb utcája a Budai-ut, különösen annak külső része. Szellőztetéséről itten szó sem lehet, mert a háziaknak egyéb dolguk sem akad egészen napon át, mint az ablakokon betetőző port törölni. Sok a panasz és méltatlankodás, a miatt, hogy a Budai-ut külső részének lakói csak messziről látják az öntöző kocsi. Illetve nem is olyan nagyon messziről, sőt a közvetlen szomszédságban: a Deák Ferenc-utca, illetőleg a József-utca sarkán szokott feltűnni a várva-várt kocsi. De tovább aztán nem jut. Csak a Budai-ut belső részében lakók résztesülnek abban a szarcensében és előnyben — nem tudjuk, mely öknél fogva — hogy legalább este felá szellőztethetik lakásukat, miután az öntöző kocsi valamennyire megbirkóztott a mindent ellepő porral. Kérjük tehát: a Budai-ut külső részében lakóknak miért résztesülnek mostohább elbánásban, holott az utca ezen részében még több a por, mint a belső részében? Ha az öntöző kocsi a Budai-ut belső részében végighaladva eljut már az említett utcáig, talán néhány fordulót lehetne a külső Budai-uton is, ahol még inkább van szükség az öntözésre, mint amott!

Mi, a Budai-ut külső részének lakói, tehát arra kérjük a város Tek. Előjáróságát, sziveskedjék egy kissé felénk is fordítani figyelmét és ezzel kapcsolatban ama várva-várt, — de eddig csak a szomszédságban látott — kocsinak a rud-

ját is és mi köszönettel fogadjuk majd esetleg ily irányu intézkedést.

Többeknek nevében egy, a Budai-ut porában naponként faldokló

Városi polgár.

— A kereskedelmi társulat kiadásában megjelenő *Kétszáz esszé* című munka a választások, a szedő-sztrájk és a mű terjedelmének megőrzéséért csak a jövő év elején fog megjelenni. A mű egyik fele már meg van, de a 20 lapos kinyomatása és a képek elkészítése időt kíván. A kereskedelmi társulat szerkesztői bizottsága ez utón kéri az előfizetők türelmét. A nagy díszmű 2 kiadásban fog megjelenni. 1. (10 koronás kiadásban, 2.) 20 koronás névre szóló kiadásban.

— A paprikás hadnagyok. Vay Artur gróf és Taby Kálmán helybéli hadnagyok, amint emlékezhetünk rá, a múlt évben katonatiszti bejuthoz egyáltalában nem méltó botrányt csináltak a Korzó-kávéházban. Paprikával támadtak rá egy védtelen s ártatlanul diszkuráló zsidó ügyökre, csupán antiszemitai érzelmek, no meg egy kis bor meg talán egy kis pezsgő hatása alatt. A botrány vérengzésé fajult az országraszóló botrány hosszas katonai, meg polgári büntügyi eljárást involvált, amelynek utolsó akkordja tagnap hangzott el a helybéli járáshíroságnál Borsos Endre kir. járásbíró előtt. Rövidesen jelezték, hogy a tanúkihallgatások és beismerő vallomás után a két paprika-hadnagyot. Az 500 korona minussz nekik bizonyára nem sokat jelent, de az már — legalább úgy hiszünk — sokat jelent, hogy — ellátták őket. A gyógykezelési, kártérítési költségek megfizetésére kötelezték ami körülbelül 500 koronát tesz ki.

— A földhajtásokat gondozó intézet a múlt hó folyamán felvett 7 helybéli családot 32 családtaggal, ezekkel a gondozottak száma 281 helybéli család 1136 taggal, 30 vidéki család 117 taggal, összesen 311 család 1253 taggal. Az intézet természetben kiszolgált 3247 liter tejet, 150 kg. vajot, 39450 kp. kenyérlisztet, 17 kg. főzölisztet, 91 kg. burgonyát, 41 kg. rizst, 1025 kg. borsót, 1250 kg. babot, 350 kg. lencsét, 850 kg. darut, 150 kg. fát, 139 drb. tojást, 3 drb. köpcseszét 785 K 74 fill. értékben, továbbá lakbéréglyre 6 K 50 fillert, fuvarra 3 K 20 fill., a segélyezések fösszege 795 K 44 fillér.

— Gyilkosság Martonvásáron. Véres szerelmi dráma színhelye volt vasárnap Martonvásár község. Két legény szeretett egy leányt s mind a kettő oltárhoz akarta vezetni. Így történt, hogy szerelmi álmokból borzasztó fölébredés lett: egyik legény halála s a házassági tervek összeomlása. Az eset szereplői Borsos István bpesti kőművesegéd Weiser János martonvásári asztalossegéd és Benkő Teréz martonvásári leány. Borsos Budapesten ismerkedett meg Benkő Terézszel, aki ott szorgalmat ismertetséggel annyira jutott, hogy megkérte a leány kezét s amikor sem a leány részéről, sem annak szülei részéről ellenzáras nem talált, átadott a leánynak 400 koronát, hogy azon szeresse be a családi életkörühez szükséges tárgyakat. Benkő Teréz hazament, készült a menyegzőre, de a szívére kellőképpen nem vigyázott. Szerelmére lobbant Weiser iránt, aki jobban tudta tenni előtte a szepet mint vőlegénye. A lány meggondolatlanúsága aztán szomorú katasztrófiát rejtett magában. A vőlegény megtudta a szomorú valót s tüstént leutazott Martonvásárra, hogy lástázza a helyzetet. Az összefütközés a két legény között természetesen elkerülhetetlen volt. Weiser nem akart lemondani a leányról, aki inkább romlott hozzá, mint Borsoshoz. Borsos reménytelennek látta a helyzetet, rá támadt ellenfele. Weiser védte magát, azonban Borsos egy lövéssel leterítette. Még két lövést tett rá, aztán látva, hogy a legegnyei örökre leszámolt, menekülni igyekezett. A csendőrök, akiket időközben értesítettek a véres drámáról, Tárnok hátrában fogták el. Weiser néhány órai szenvedés után meghalt.

— Vesztett kutyát Vasárnap délután egy vörös szőrű eb kóborolta össze a városi és annak külterkeit s többeket megmart. Megmarta Szabó István Osz-utcai kocsiát, özv. Németh György nédemkőhegyi lakos István nevű 11 éves fiát, a Homokoson Jankovics Erzsébet 11 éves leányt, a Demkőhegyen Molnár István 10 éves fiút, a Marósihegyen Horváth Anna 9 éves kisleányt stb. Tegnap délelőtt megmarta Finta Imre kereskedő és Kálmán Vince főszolgabíró kutyáját is, amelyeket azonnal a gyepmesteri telepre szállított a rendőrség. Ezután megindult a hajsa a kutyá után s a rendőrök a Haltáren délelőtt az egész piaci publikum érdeklődése mellett agyonütötték. A rendőrség intézkedett, hogy a megmart embereket a Pasteur intézetbe szállítsák; A leüttlött kutyá fejét is felküldték Budapestre megvizsgálás végett. Sárgy Lajos főkapitány 40 napi ebzárlatot rendelt el.

— Az Áldott gyerek. Áldott József a helybéli javítóintézetnek egyik nagyreményű növendéke volt. Amikor már megjavult, kiadták rendezetlanul Graf Sámuel alcutsi cipész-mesterhez. Itt történt vele az a szomorú historia, hogy gazdájá megbízását gonosz manipulációra használta fel. Graf mester megbizta őt, hogy 8 pár cipőt személyesen szállítson el Tatatóvárosba rendezetési helyére. Az Áldott gyerek ezt az alkalmat arra használta fel, hogy — megszökött. Eladta a cipőket, hogy egy kis pénzmagot szeressen a szökés nagyobb sikeréhez, és megszökött. Még eddig hiába keresik a csendőrök Ez az Áldott gyerek története.

— Gyanus halál. Elgázláláson Suplic Mihály béres mérgezési tünetek között meghalt. Herc Oszkár dr. törv. orvos kiutazott a boncolás megjelítésére.

— Templomfosztogató. A helybéli református templomban elhelyezett perselyeket feltörték s mintegy 50—60 korona pénzt — az összes található összeget — elemezték. A rendőrség nyomozást indított.

Révai Nagy Lexikonát fölsőleges a fővárosi könyvtárnokoktól megredelni, mert azt épügy szállítja Klökner Péter udvari könyvkereskedő Székesfehérvárott, részletfizetésre is.

— Jércák, libák. Móri István Szécheny-utca 47. sz. alatti lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettesek 7 drb. jércéjét folyó hó 2 án virradóra a tyukólból ellopák. A tolvajok Szücs Istvánné Szeder-utca 45. sz. házában is jártak, ahonnan meg 4 drb. 18 kor. értékű félig hizott libát loptak el. A rendőrség a nyomozást megindította.

— Vasúti kalimatás. Folyó hó 1-én éjjel fél 12 órakor Hegyi János inkei lakos, kovácssegéd a Székesfehérvárra érkező vonattal Budapest felől Komáromba akart utazni, s ismeretlen tettes az utazó bördöndjét elemezte. A bördöndben 4 drb. arany gyűrű, egy ezüst láncc, egy öltöny sötét kék ruha és egyéb apróság volt elhelyezve. Az összes kár 120 korona. A rendőrség a nyomozást megindította.

Rövid hírek.

Fejbeverés. Juhos István szabadbattyáni lakos beverte a fejét Halász István cselédjárának. Feljelentették.

Fegyvert tartott Király Ferenc urhaidi lakos fegyverengedély nélkül. A fegyverre rábukantak a csendőrök s Királyt feljelentették.

Mitich Sándor bérlő szerregélyesi cselédjei elsinkófáltak 19 korona néhány fillér értékű gazdasági eszközök. A csendőrök feljelentették őket.

Allatkívó ember Kocsis Pál helybéli lakos. A Budai-uton annyira megverte lovait, hogy a rendőrség figyelmé ráterelődött. Meg fogják löntetni.

— A borforrás áldozatai. Az erjedő must 3 áldozatáról ad hírt kicsi tudósítónk: Takács József tabajdi gazdának valami időnk akadt az erjedő must körül a pincében. Alig figyelatoskodott a pincében néhány percig, a mustból fel szálló gáz elkábította s menekülni volt kénytelen. De csak a pince ajtaját jutott, ott elesett s ma-

gával tehetetlenül áldozatul esett a gáznak. Leánya, Bölcskei Jánosné szintén kiment a pincébe s mikor apját nem találta, keresésére indult a pincébe s amikor apját nem találta, keresésére indult a — pincébe. Az ajtóban fekvő apja holttestében elesett s őt is annyira elszédítette a gáz, hogy nem tudott menekülni a borzalmas vég elöl. A két áldozaton felül veszedelembe került még Bölcskei Jánosné 13 éves kis leánya, aki anyja keresésére a pincébe ment. Őt azonban apja, Bölcskei János, aki feleségének és leányának keresésére indult, kimentette. A leányt nagynehezen sikerült életre kelteni. A szerencsétlen esetekről értesítették a csendőröket, akik megállapították, hogy a szerencsétlenség okozója gondatlanság volt.

— **Rabló cigánybanda.** A Fülén kalandozó cigánykaravánról rablőhistoriát kaptunk. Rövid távirati jelentés szól arról, hogy a cigányok — hogy kik voltak névleg nem fontos — világs nappal betörték egy elhagyott lakásba s ezt teljesen kifosztották. Elvittek minden elvihetőt. Edényt, ágyruhát és egyéb cémákat. A csendőrök értesülést szerevzen a betörésről a menekülő cigány karaván után vetette magát s Polgári község határában a karaván egy részét elfogták s beszállították az ügyesség fogházába.

— **Az apácák bántalmazója.** Vendég István helybéli lakos, az apácák bántalmazója, ma került rendőri eljárás alá. A rendőrség 8 napi elzárásra és 100 kor. pénzbüntetésre ítélte.

— **Szűkevények.** Horváth József győri illetőségű fiú két héttel ezelőtt Győről megszökött faluról-falura járvá ettelepedett városunkba is. Az éjjeleket kültereken levő kazikában töltötte. Nappal csavargott és koldult, míg rendőri megfigyelés alá nem vették; A rendőrség 3 napi elzárásra és illetőségi helyére toloncolásra ítélte. Hegedüs Jenő zalaezerségi illetőségű 16 éves fiú megszökött hazulról és városunkban csavargott. A rendőrség 3 napi elzárásra ítélte és eltoloncolta.

Gärtner Lénárd 12 éves veszprémi gyermekmenhelyi gondozott megszökött és nálunk csavargott. A rendőrség visszakisérteti a menhelybe.

20 fillér egy nagy doboz Fernolentd-féle világhírű cipőkrém. — Legjobb denaturált spiritusz literje 52 fillér. — Gummisarkok, melyek a járást biztonsá és kellemissé teszik, továbbá cipőfüző különlegességek, matracha való löször, afrik és tengerifü, stb. legolcsóbban kaphatók LANGRAF GABOR ÉS FIA gépszij és bőrkereskedésben Jókai-utca 8.

Szerkesztői üzenetek

Sz. K. Közöljük okulásul a vets utolsó szakát: *Azért csak lejjé tovább is a szűben, Püsbödjék hozzád még sok raga.* — *Crisanthenum, fcher Crisanthenum*
A bits őznek te vagy jelképe.
Csak méltótasággal jól elolvasni, aztán gondolkozni rajta, hogy tulajdonképpen mi is szűkeséges a verselményhez? Először is költészet, másodsor ritmus, harmadszor rim. Pisantson mélyen a lelkébe és bátra be fogja vallani, hogy esattal mind a három hiányzik. Ha például a fájó szívhez hasonlította volna a chrysanthenumot, melyet valamelyik csalfa kökényesszomú szöghaj leányzó álnokul hínárba kevert és őn most menne a Dunának — nem verset írni, mert az korrelával jár, hanem meghalni — azt még értenék, hanem így ismét idézzük az őn sorait: *Ősi széló cirvogatja szirmod, (versed) Nászdál módra lengesz száradon.* — *Crisanthenum, (szagonyko vers) ha te read nézek Fáj a szívem, őh be mily nagyon.*
A mienk is nagyon megtájult.

Sz. A. F. F. ur elvirtozáott tölünk. A mikor még itt közöltünk ada a bankot, a hitű és lélekben ártatlan martyrt, már titokban lét Bakssay Sándor püspökűhs Kunszentmiklórsa fülvelőrt. S mikor itt még javában pumpolt és alakoskodott, már akkor ott föl is vették. De csak pár hónapig birta ott is, — túladtak rajta. Akkor újra katoikus lett és ada az ártatlan és bűnbánót. Most — a mint halljuk lutheránus lett. Nem gratulálunk hozzá még Zsilinszky Mihálynak sem.

Nyomatot az Egyházmegyei Könyvnyomdában Székesfehérvárott.

00000551